

LAGUTSKOTTETS betänkande N° 8/1955 med anledning av landstingsmannen Sigurd Danielssons m.fl:s hemställningsmotion (N° 17/1955) om uppdrag åt landskapsstyrelsen att undersöka möjligheterna av sådan ändring av vallagen för landstingsmannaval, att också de åländska sjömän, som under sin yrkesutövning befinna sig utom sin hemort vid tiden för valet, får möjlighet att utöva sin rösträtt.

N° 8/1955.

Med anledning av förenämnda hemställningsmotion, varöver landstinget inbegärt lagutskottets utlåtande, får utskottet vördsammast framhålla följande:

Till 1948 års landsting inlämnades av landstingsmannen Rauha Åkerblom m.fl. och till 1951 års landsting av landstingsmannen Rickard Lindroth initiativ med alldeles samma syftemål som den nu föreliggande motionen. Men lika litet som 1948 och 1951 års petitionärer kunnat anvisa för landstinget framkomliga vägar att förverkliga det i och för sig be-
hjärtansvärda önskemålet, att ^{vid} valtillfället utom landskapet vistande personer - icke allenast sjömän i yrkesutövning - kunde begagna sig av sin rösträtt, lika litet hava motionärerna nu förmått göra det. Orden "för landstinget" ha understrukits, ty landskapslagarnas giltighet och tillämplighet kunna icke utsträckas utom landskapets gränser.

Då lagutskottet i sin nuvarande sammansättning omfattat samma skäl för ett avböjande ställningstagande, som tidigare framförts av 1948 och 1951 års lagutskott och godkänts av landstinget, ber utskottet att få citera följande ur betänkandet N° 10/1948, citerat jämväl i betänkandet N° 10/1951:

"Enligt § 3 i landstingsordningen skola landstingsmännen utses genom omedelbara och proportionella val. Valrätt må ej utövas genom ombud. Dessa principer gälla beträffande alla val, såväl politiska som kommunala, och bilda hörnstenar i vårt demokratiska samhällsskick.

Utan tvivel är det ett viktigt samhällsintresse, att envar skall få utöva sin rösträtt, alldeles oberoende av skattebetalningsförmågan. Men i rösträtten inneligger även en skyldighet att utöva densamma så, att de allmänna principerna för valen icke äventyras. Från kravet på omedelbarhet vid valen synes man icke kunna bortse, ej heller från bevarandet av valhemligheten.

Vid varje val är det många, som ej äro i tillfälle att utöva sin valrätt. Sjömännen äro icke de enda, som befinna sig i det läge, att de ej kunna infinna sig vid valurnorna. Den rätt, som petitionärerna

-2-

åsyfta borde därför tillkomma icke blott sjömän utan även alla andra valberättigade, som ej i vanlig ordning kunna utöva sin rösträtt.

Valrätten är visserligen en betydelsefull medborgerlig rättighet, men samhället bör dock icke iklädas oberäkneliga kostnader för att var och en under alla omständigheter skall kunna utöva densamma. Det gives enligt utskottets övertygelse ej heller några möjligheter att för rimliga kostnader anordna val under nödig kontroll och med bevarande av valhemligheten för frånvarande valberättigade. Valkontrollen kan ej åvälvas myndigheter eller personer utom landskapet. Huru önskvärt det än vore, att alla valberättigade kunde få utöva sin valrätt, möter sakens ordnande dock på oöverbärliga svårigheter.

I anseende härtill och då man icke heller i riket ännu gått in för sådan lagstiftning, som petitionärerna avse, - de praktiska svårigheterna och kostnadsfrågan hava uppenbarligen verkat avskräckande, - anser utskottet att man icke heller i landskapet för närvarande bör försöka genomföra reformen. Riket har dock större möjligheter än landskapet att åvägabringa densamma. Skall reformen genomföras, borde den även gälla alla val, icke blott valen till landstinget.

Samtidigt som utskottet i princip ställer sig på samma ståndpunkt som petitionärerna, måste utskottet därför av praktiska och ekonomiska skäl för landstinget vördsammast föreslå

att landstinget ville förkasta petitionen."

Utskottet föreslår därför vördsammast,

att landstinget såväl av konstitutionella som ekonomiska och praktiska skäl ville förkasta motionen.

Mariehamn den 17 mars 1955.

På lagutskottets vägnar:

Jan Erik Eriksson
Jan Erik Eriksson

ordförande.

./ *Axel Kuffschinoff*
Axel Kuffschinoff
sekreterare.

Närvarande i utskottet: Jan Erik Eriksson, Nils Dahlman, August Johansson, Helge Klingberg och Trygve Johansson (suppleant).